

En veileder til oppgaveskriving –monografi-form-masterstudiene ved Institutt for sosialfag

Formålet med denne veilederen er å gi deg som masterstudent et rammeverk og praktiske råd for å strukturere, skrive og fullføre monografien. Veilederen tar utgangspunkt i en standard oppbygning av en monografi, men måten man disponerer en oppgave på, vil kunne variere avhengig av profesjoner, fag og tradisjoner, og også innad i disse. Det er derfor viktig å påpeke at denne teksten kun er veiledende og ikke må oppfattes som noe som er «hugget i stein». Det vil også være litt ulikt hvordan man disponerer en masteroppgave skrevet som monografi, og masteroppgave som er artikkel-basert (artikkelmanus + kappe; se egen veileder til hvordan en kappe kan disponeres).

Oppgavens oppbygning

Sammendrag

Kapittel 1: Innledning

Kapittel 2: Teoretiske utgangspunkt

Kapittel 3: Metode og kilder

Kapittel 4: Presentasjon av funn

Kapittel 5: Diskusjon av funn

Kapittel 6: Oppsummering

Litteraturreferanser

Vedlegg

Sammendrag

Strukturen på et sammendrag er ofte

- 1) Introduksjon (tema, kontekst, problemet og problemstillingen)
- 2) Metode (forskningsmetode, beskrivelse av type data og hvordan de er analysert)
- 3) Funn
- 4) Konklusjon

Sammendraget har altså ganske likt oppsett som disposisjonen av selve oppgaven, men skal oftest ikke overskride 250-300 ord.

Sammendraget skal skrives på norsk og på engelsk.

Kapittel 1: Innledning

I innledningen klargjøres gjerne konteksten problemstillingen er plassert i, hvem man henvender seg til og hvorfor, samt hva man allerede vet om problemstillingen fra tidligere forskning. Innledningen avsluttes ofte med å presentere problemstillingen. Avgrensing er en viktig del av innledningen.

Beskriv feltet/konteksten hvor problemstillingen utspiller seg: Se for deg innledningen som en «trakt» som skal lede fram til problemstillingen. Øverst i trakten beskrives problemet i en generell, samfunnsmessig kontekst og nederst i trakten (til slutt i innledningen) presenterer du problemstillingen.

Beskriv problemstillingen uten å konkretisere den: Gjennom innledningen spisses konteksten gradvis inn til konteksten som er aktuell for din problemstilling. Har den aktuelle problemstillingen en historie? Henger den sammen med andre fenomener som kan være til hjelp i en ytterligere avgrensing?

Tidligere forskning: Presenter hva vi allerede vet om problemstillingen (tidligere forskningsfunn), eller elementer av problemstillingen du spisser deg inn mot. Funnene fra tidligere forskning kan du nemlig ha bruk for senere - i diskusjonsdelen - for å drøfte dine funn.

Presenter den konkrete problemstillingen: De foregående stegene har altså blitt gjort uten å fullt ut definere den aktuelle problemstillingen for denne oppgaven/studien. Det kan du da gjøre avslutningsvis.

Kapittel 2: Teoretiske utgangspunkt

Når du skriver oppgave basert på empiri, kan teorien ses på som «verktøy» for å belyse empirien (data) på et annet nivå enn «hverdagsbetraktninger». I masteroppgaven er dette ditt verktøy for å drøfte og forstå det for eksempel informanter sier i intervju i en bredere

sammenheng. Presenter derfor teori som du faktisk anvender senere i oppgaven (Diskusjonskapitlet) – ikke redegjør for masse teori som du ikke bruker senere.

Det er ingen fasit eller «rett svar» på rekkefølgen av kapittel om metode eller kapittel om teori. Det er heller ikke alle oppgaver, og for eksempel ikke artikkelmanuskripter heller, som har en egen teoridel. Noen beskriver dette under «Tidligere forskning» i kapittel 1 (Innledning).

Men uansett: Hva slags teori du anvender/velger ut, er litt avhengig av hvordan du analyserer data. Man kan ha teorier som egner seg til å «plassere» fenomener i ulike kategorier – slike teorier bidrar til å redusere kompleksiteten i data. Eller man kan bruke teori som egner seg til å få fram nyanser og kompleksitet i data, på en måte som gjør at vi kan forstå dem som noe «mer» enn hverdagslige betraktninger. Da bruker du teori for å utvikle noe som i utgangspunktet virker «enkelt».

Kapittel 3: Metode og kilder

I metodekapitlet kan du presentere med et kort avsnitt hvor ditt prosjekt og metode plasserer seg vitenskapsteoretisk (fordi det viser din posisjonering med tanke på hvordan kunnskap produseres). Det er ingen lang og deskriptiv utredning det er snakk om, men du kan vise at du ser sammenhengen mellom vitenskapsteori og kunnskapsproduksjon.

Metodekapitlet skal klargjøre hvordan du har gått fram for å finne informasjonen som skal belyse problemstillingen. Dette kapitlet viser selve «håndverket», og det er her du kan få vist at du ikke bare har tilegnet deg *kunnskap* om forskningsmetode, men at du også har utviklet *ferdigheter* i å anvende metoden i et eget prosjekt.

Redegjør for valg av metode med utgangspunkt i problemstillingen du har presentert. For eksempel *kvalitativ metode* (da kan fremgangsmåten for dataproduksjon for eksempel være intervju); eller *litteraturstudie* (da kan fremgangsmåten for dataproduksjon for eksempel være strukturert litteratursøk i bestemte databaser); eller *kvantitativ metode* (da kan fremgangsmåten for dataproduksjon for eksempel være en spørreskjemaundersøkelse).

Beskriv fremgangsmåte for dataproduksjon og begrunn valgene som tas. I beskrivelsen av fremgangsmåte presenteres ofte utvalget og rekrutteringsprosessen. Utvalget kan for eksempel

være informanter til en intervjuundersøkelse eller de forskningsartiklene en velger ut fra det fullstendige søkeresultatet i et strukturert litteratursøk. Utvalget er en del av en større populasjon. Derfor er det også viktig å redegjøre for hvordan du rekrutterte det aktuelle utvalget fra populasjonen. Et eksempel kan være at deltakere fra en bestemt kontekst (f. eks. brukere eller ansatte i Nav; familieterapeuter, ungdom fra barnevernsinstitusjon...) ble invitert med i studien. Et annet eksempel kan være at du valgte å søke etter forskningsartikler i en eller flere bestemte databaser og så valgte bestemte søketreff som var aktuelle for å belyse din problemstilling.

Beskriv hvordan datamaterialet skal analyseres. Her finnes det ulike fremgangsmåter og tradisjoner. Eksempler på analyseprosesser er Giorgis fenomenologiske analyse, Malteruds tekstkondensering, diskursanalyse, Braun og Clarks tematiske analyse... Hvilken analysemetode du velger, er avhengig av hvordan du ønsker å behandle datamaterialet. Analyseprosesser er ofte trinnvis og består av en systematisering av datamaterialet i form av temaer, koder og relasjoner mellom disse. Hvis du utfører en *kvantitativ studie* med for eksempel spørreskjema, så presenterer du de planlagte statistiske analysene her. Hvis du utfører en *kvalitativ studie* med for eksempel intervjuer, så beskriver du hvordan intervjumaterialet skal analyseres. Hvis du utfører en *litteraturstudie*, kan du beskrive hvordan funnene fra de enkelte studiene skal sammenfattes for å belyse din problemstilling. Funn fra en systematisk litteraturgjennomgang kan analyseres både kvalitativt (for eksempel narrativ analyse) og kvantitativt (for eksempel meta-analyse) avhengig av de inkluderte studienes natur og hva som er din problemstilling. Det er strenge metodekrav for å utføre en meta-analyse, men det er allikevel et godt eksempel på hvordan resultater fra et systematisk litteratursøk også kan analyseres kvantitativt.

Forskningsetikk: Du må også beskrive de forskningsetiske hensyn, overveielser og eventuelle dilemmaer du har behandlet, og redegjøre for hvorvidt prosjektet er meldt til SIKT. Informasjonsbrev, spørreskjema, intervjuguide, svarbrev fra SIKT og lignende må legges ved som vedlegg til oppgaven (bakerst i oppgaven, se nederst i dokumentet).

Validitet, reliabilitet, troverdighet av studien: Vis hvordan du har forholdt deg til studiens gyldighet underveis og reflekterer over sterke og svake sider ved studien slik den ble. Dette vurderes og beskrives på litt ulike måter ut ifra om det er kvantitative eller kvalitative studier.

Kapittel 4: Presentasjon av funn

I denne delen skal funnene fra det analyserte datamaterialet presenteres. Som hovedregel kan du si at funnene du velger å presentere, og derfor vektlegge, er funnene som etter din mening egner seg best for å belyse den aktuelle problemstillingen.

I en *kvantitativ studie* med for eksempel spørreskjema skal resultatene fra de statistiske analysene presenteres i dette kapitlet; i en *kvalitativ studie* med for eksempel bruk av intervju skal de endelige funnene (ofte kodene/temaene fra analyseprosessen) presenteres; i en litteraturstudie er det naturlig at funnene fra de utvalgte forskningsartiklene presenteres i dette kapitlet.

Kapittel 5: Diskusjon av funn

I diskusjonen skal dine funn/resultater presentert i forrige kapittel diskuteres i lys av dine valgte teoretiske perspektiv og kunnskap fra tidligere forskning (som har blitt presentert i innledningen).

I en kvalitativ studie med intervju eller en kvantitativ studie med spørreundersøkelse vil man kunne drøfte egne funn opp mot hva foreliggende forskning på feltet har vist. Bekrefter / sammenfaller dine funn eksisterende forskning? Eller har du funnet andre ting enn det man kjenner fra tidligere studier? Videre drøftes egne funn i en bredere teoretisk kontekst ved å vise hvordan de kan forstås gjennom dine valgte teoretiske perspektiv. I en litteraturstudie vil det være mer aktuelt å drøfte funnene fra de inkluderte forskningsartiklene opp mot hverandre (ettersom man reelt sett ikke har «egne» funn). Hva sier A (eventuelt A, B og C) og hvordan skiller disse funnene seg fra D (eventuelt D og E)? Hva har dette å si i eller for praksis?

Dette er med andre ord et viktig kapittel. Her kan du få vist at du faktisk forstår dine data og hvordan de kan tolkes; her har du muligheten til å vise at du klarer å både drøfte data og å anvende teori på en selvstendig og kritisk reflektert måte. Når du drøfter, består det av å argumentere for hvordan dine funn kan forstås på ulike måter. Samt at du viser at du er i stand til å vurdere dine tolkninger.

Kapittel 6: Oppsummering og evt. implikasjoner

Konklusjonen er ofte kortfattet, men skal også fungere som en oppsummering og avslutning av oppgaven – dette kapitlet skal binde oppgaven sammen slik at vi forstår at den henger sammen fra begynnelse til slutt. *Det skal ikke være veldig langt, det viktigste her er at kapitlet går rett på sak og får fram de viktigste poengene med studien.*

Det bør være en god sammenheng («rød tråd») mellom innledning og oppsummeringen. De temaer og forskningsspørsmål som ble presentert i innledningskapitlet, skal vi finne igjen her. Dette er også en grei sjekk for deg selv med tanke på om du kanskje skrev noe i innledningen som du endte opp med å ikke skrive om likevel! I så fall tar du det ut.

Det kan være lurt å begynne med å repetere problemstillingen, slik at leseren husker/blir minnet om hva det var. Oppsummer bakgrunnen for studien, problemstilling og kort hvordan du gikk fram for å besvare den (f. eks. «For å kunne besvare min problemstilling, gjennomførte jeg fire individuelle kvalitative intervju og ett gruppeintervju med veiledere i Nav. Intervjuene var basert på en semi-strukturert intervjuguide.»).

Deretter presenterer du hva dine data fortalte deg og hva du kom fram til med tanke på resultatene av studien din. Hold deg til problemstillingen og forskningsspørsmålene dine også her, det gir god struktur og oversikt for leseren. Vis også at du kan reflektere over hvordan du vurderer dine funn; var det noe som overasket deg, noe som var annerledes enn det du trodde/hadde lest deg opp på i foreliggende forskning osv.? Dette kan du for eksempel reflektere over ved å vurdere din studies «teoretiske implikasjoner» - hvor støtter eller går dine funn mot funn fra tidligere forskning, og din studies «praktiske implikasjoner» - hva betyr dine funn i praksis og hvordan kan dine funn være til hjelp for praksis? Du kan komme med noen «anbefalinger på fremtidig forskning» også, om du finner det relevant.

Videre kan du gjerne skrive litt om hvordan du vurderer kvaliteten på din studie, for eksempel noe om representativitet og om funnene kan generaliseres, f. eks. om du har gjennomført en kvalitativ studie og hvordan disse vurderer slike spørsmål. Du har muligens sagt noe om dette i metodekapitlet, men det kan sies kort igjen her i avslutningen. Eventuelt noen refleksjoner omkring studiens styrker/svakheter, men dette kan også stå i metodekapitlet (se ovenfor).

Til slutt trekker du da konklusjonene dine. *Kravet her er at du må vise at du faktisk har svart på problemstillingen og eventuelle forskningsspørsmål. Du skal ikke ha svart på noe annet...* Tips: Gå gjennom oppgaven, spørsmålsstillingene, dine «svar»/funn – for å sikre deg at du har gjort det du faktisk sa at du skulle, og luke unna om du har kommet inn på ting du ikke skulle skrive om ;-)

Avrund gjerne med noen tanker om hva du mener studien din har vist, for eksempel om det er behov for mer kunnskap på feltet - men du må ikke. Vurder selv om det er grunnlag for slike refleksjoner.

Referanser

Her skal du legge inn oversikt over alle litteraturreferanser til det du har brukt i oppgaven. Se på de til enhver tid gjeldende retningslinjer for hvordan dette skal settes opp.

Vedlegg

Hvis du har brukt intervjuguide, spørreskjema, laget informasjonsbrev m/samtykke erklæring, meldt prosjekt til SIKT o.l., **må** disse dokumentene ligge ved bakerst i masteroppgaven.

Lag et ark/overskrift for hvert vedlegg, for eksempel slik:

Vedlegg 1: Intervjuguide

Vedlegg 2: Spørreskjema

Vedlegg 3: Informasjonsbrev

Vedlegg 4: Godkjenningsbrev fra SIKT

Lykke til!